

Міністерство внутрішніх справ України
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**В.О. Боняк, І.А. Сердюк,
Ю.В. Христова, І.С. Лантух**

**ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА.
ЗБІРНИК ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ
(Частина І)**

Навчально-методичний посібник

Дніпро

2019

УДК 340

Т 338

*Рекомендовано науково-методичною радою
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
(протокол № 3 від 21.11.2019 року)*

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Бочаров Д.О. – ректор Університету митної справи та фінансів, кандидат юридичних наук, доцент;

Логвингенко Б.О. – завідувач кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ доктора юридичних наук, доцента.

Т 338 Теорія держави і права. Збірник тестових завдань. Частина І: Навч.-метод. посібник. / Боняк В.О., Лантух І.С., Сердюк І.А., Христова Ю.В. Дніпро: Дніпр. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 60 с.

Навчально-методичний посібник підготовлено відповідно до програми навчальної дисципліни «Теорія держави і права». З урахуванням сучасних досягнень юридичної науки, плюралізму підходів до праворозуміння, еволюції поглядів на виникнення, функціонування та розвиток держави і права, а також юридичної практики. Його зміст складають тестові завдання, що у формі логічно-істинних та хибних суджень відображають теоретичні положення про сутність державно-правових явищ, загальні закономірності їх виникнення, функціонування та розвитку.

Видання розраховано на здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників, усіх, хто цікавиться актуальними проблемами теорії держави і права.

Боняк В.О., 2019
Сердюк І.А., 2019
Христова Ю.В., 2019
ДДУВС, 2019

ЗМІСТ

Передмова	4
Методичні поради щодо розв'язання тестових завдань	4
Рекомендована література.....	6
Тема 1. Предмет і метод теорії держави та права.....	10
Тема 2. Походження держави і права.....	16
Тема 3. Поняття та сутність держави.....	22
Тема 4. Держава в політичній системі суспільства.....	28
ТЕМА 5. Типологія держав та форма держави.....	34
ТЕМА 6. Права людини та соціально-правовий механізм їх забезпечення.....	41
ТЕМА 7. Механізм держави.....	47
ТЕМА 8. Основні концепції держави.....	53

ПЕРЕДМОВА

Навчально-методичне видання розроблено відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни «Теорія держави і права».

Процес пізнання державно-правової матерії і власне сам процес правничої освіти починається з вивчення теорії держави і права, що дозволяє сформувати у здобувачів вищої освіти базові знання про сутність держави і права, найбільш загальні закономірності виникнення, розвитку та функціонування правових і державних явищ і процесів, опанувати систему вихідних для всієї юридичної науки категорій і сформуванати на цій основі вміння і навички правильного тлумачення та застосування норм права.

Важливе значення в освітньому процесі мають засоби діагностики здобувачів вищої освіти. Одним із таких є предметно орієнтовані тестові завдання з навчальної дисципліни «Теорії держави і права», за результатами виконання яких визначається рівень сформованості теоретичних знань та здобутих курсантами практичних навичок.

Пропонована користувачеві частина I навчально-методичного посібника містить тестові завдання двох рівнів складності що охоплюють 8 тем навчального курсу.

Розв'язання вміщених у посібнику тестових завдань сприятиме поглибленому вивченню здобувачами вищої освіти окремих проблемних питань навчального курсу і, як наслідок – підвищенню рівня їхньої правосвідомості.

з метою діагностики здобутих теоретичних знань

Такий підхід до складання тестових завдань дозволяють визначити, що курсант знає, розуміє, як він орієнтується у навчальному матеріалі. Такі тестові завдання можуть застосовуватися і як форма проміжного, так і підсумкового контролю.

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ЩОДО РОЗВ'ЯЗАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Здобувачеві вищої освіти необхідно зважити на той факт, що з-поміж навчально-методичних матеріалів, які забезпечують освітній процес, збірнику тестових завдань відводиться не основна, а допоміжна роль. Тому розв'язанню тестових завдань має передувати опанування теоретичних питань, передбачених планом семінарських занять. При цьому джерелом для отримання необхідної правової інформації мають стати підручники та навчальні посібники з дисципліни «Теорія держави і права», а також різноманітні наукові видання (монографії, наукові статті тощо). Лише після їх опрацю-

вання здобувачеві вищої освіти раціонально й доцільно звернутися до тестових завдань для подальшого самоконтролю здобутих знань.

Пропоновані тести є завданнями закритої форми з чотирма варіантами відповіді, з яких правильною є лише одна.

Тестові завдання різняться за своїм змістом і торкаються:

- 1) визначення змісту й обсягу загальнотеоретичних категорій;
- 2) з'ясування сутності державно-правових явищ;
- 3) визначення співвідношення загальнотеоретичних категорій;
- 4) закріплення окремих теоретичних положень, що характеризують явища державно-правової дійсності в конституційному законодавстві держави.

Саме цим зумовлені термінологічні особливості формулювання як теоретичних завдань, так і пропонованих варіантів відповідей.

Розв'язання тестових завдань має здійснюватися здобувачем вищої освіти з урахуванням точного значення таких категорій формально-логічного мислення, як:

- 1) поняття – форма абстрактного мислення, що відображає предмети і явища в їхніх суттєвих ознаках;
- 2) зміст поняття – сукупність його суттєвих ознак;
- 3) обсяг поняття – це множина елементів, які мисляться в понятті;
- 4) судження – форма абстрактного мислення, в якій стверджується або заперечується зв'язок між поняттями або приналежність певних ознак поняттю.

Здобувачеві вищої освіти спочатку необхідно розв'язати тестові завдання першого рівня складності, а вже потім переходити до завдань другого рівня складності. При цьому слід пам'ятати, що кожна допущена помилка є прогалиною в знаннях, яку необхідно якнайшвидше усувати шляхом повторного, більш ретельнішого опрацювання навчального матеріалу.

У разі неможливості самостійного опанування теоретичних положень, відображених у тестових завданнях, здобувачеві вищої освіти рекомендовано звернутися за консультацією до науково-педагогічних працівників кафедри.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основні нормативні акти:

1. Конституція України: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 22 трав. 2019 р.: (ОФІЦ. ТЕКСТ). Київ: Паливода А.В. 2019. 76 с.
2. Декларація про державний суверенітет України від 16.07.1990. *Відомості Верховної Ради України*. 1990. № 3.
3. Про виконання рішень та застосування практики Європейського Суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 № №3477-IV (зі змінами та доповн.). *Офіційний вісник України*. 2006. № 12. Ст. 792.

Підзаконні нормативно-правові акти:

4. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: Указ Президента України від 10.06.1997 р. № 503197. *Офіційний вісник України*. 1997. № 24. С. 11-12.

Рішення Конституційного Суду України:

5. Рішення Конституційного Суду України щодо офіційного тлумачення ч. 3 ст. 21 Кодексу законів про працю України (справа про тлумачення терміна «законодавство» № 12-рп/98 від 9.07.1998 р. // Конституційний Суд України: Рішення. Висновки. 1997-2001. Книга 1 / Відповід. ред. канд. юрид. наук П.Б. Євграфов. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 512 с.
6. Рішення Конституційного Суду України щодо офіційного тлумачення положення ч. 1 ст. 58 Конституції України № 1-рп/99 від 9.02.1999 р. // Конституційний Суд України: Рішення. Висновки. 1997-2001. Книга 1 / Відповід. ред. канд. юрид. наук П.Б. Євграфов. Київ: Юрінком Інтер. 2001. 512 с.

Підручники:

7. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред.. М. І. Козюбри. Київ: Ваіте. 2016. 392 с.
8. Теорія держави і права: підручник / О.В. Петришин, С.П. Погребняк, В.С. Смородинський та ін. ; за ред. О.В.Петришина.Харків: Право. 2015. 368 с.
9. Загальна теорія держави і права: [Підручник для студентів вищих навчальних закладів] / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.; За ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О. В. Петришина. Харків: Право. 2009. 584 с.
10. Теорія держави і права: підручник / кол. авт.; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю.А. Ведерніков. 3-є вид. перероб. і доп. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2016; Ліра ЛТД. – 480 с.

Навчальні посібники та інші методичні матеріали:

11. Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності : навч. посібник. – 2-е вид. перероб. і доп. / Кол. авт.; за ред. д.ю.н., доц. В.О. Боняк. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2018. – 263 с.
12. Кашанина Т.В. Происхождение государства и права. Учеб. Пособие / Т.В. Кашанина. – М., Высшая школа, 2004. – 325 с.ї
13. Кириченко В.М., Кириченко Ю.В., Соколенко Ю.М. Політико-правова система України : підручник / за загальною редакцією В.М. Кириченка. Київ: Центр учбової літератури 2019. 304 с.
14. Малишев Б.В. Застосування норм права: навч. посібн. / Б.В. Малишев, О.В. Москалюк. За ред. Б.В. Малишева. – К.: Реферат, 2010. – 260 с.
15. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави: Навч. посіб. – Вид. 10-те, доп. – Львів: Край, 2008. – 224 с.
16. Теорія та практика правозастосування у тестових завданнях : навчальний посібник / за заг. ред.. д.ю.н., проф. Л.Р. Наливайко. – К.: «Хай-Тек Прес», 2017. – 316 с.
17. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є.В.Білозьоров, В.П.Власенко, О.Б. Горова, А.М. Завальний, Н.В. Заяць та ін.]; за заг. ред. С.Д. Гусарєва, О.Д. Тихомирова. – К. : НАВС, Освіта України, 2017. – 320 с.
18. Тетарчук І., Дяків Т. Теорія держави і права. Навчальний посібник для підготовки до іспиту. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 194 с.
19. Устименко О.С. Загальнотеоретична характеристика основних наукових концепцій походження держави. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія юридичнв науки. Випуск 2. Том 1. 2017. С. 25-28.

Монографії та інші наукові видання:

20. Берман Г. Дж. Западная традиция права: эпоха формирования / Пер. с англ. 2-е изд. Москва: Изд-во МГУ: Издательская группа ИНФРА- М НОРМА. 1998. 624 с.
21. Бобровник С. В. Компроміс і конфлікт у праві: антрополого-комунікативний підхід до аналізу / С. В. Бобровник. – К.: Видавництво «Юридична думка», 2011. – 384 с.
22. Боняк В.О. Органи охорони правопорядку України в сучасному вимірі: конституційно-правовий аспект: монограф. – Дніпропетровськ: Ліра, 2015. – 372 с.
23. Бостан С.К. Форма правління сучасної держави: проблеми історії, теорії, практики. Монографія. – Запоріжжя: Юридичний ін-т, 2005. – 540 с.
24. Ведерніков Ю.А. Правоохоронна діяльність в Україні: теоретико-правовий аспект / Ю.А. Ведерніков, А.М. Кучук; Ун-т сучасних знань. – К.: Знання України, 2009. – 219 с.
25. Головатий Сергій. Верховенство права : монографія : у 3 кн. / Сергій Головатий. Київ : Фенікс, 2006

26. Головченко В. В. Правозастосування і захист прав людини в суверенній Україні : [Монографія] / В. В. Головченко, О. В. Головченко. – Чернігів : Лозовий В.М., 2012. – 327 с.
27. Грицай І.О. Механізм забезпечення принципу гендерної рівності: теорія та практика: монографія. Київ: Хай-Тек Прес, 2018. 470 с.
28. Гьофе О. Демократія в епоху глобалізації: Пер. з нім. - К.: ППС-2002, 2007. 436 с.
29. Давид Р., Жоффре-Стшози К. Основные правовые системы современности: Пер. с франц. Москва: Междунар. отношения, 1996. 400 с.
30. Дідич Т.О. Правоутворення в Україні: теоретико-правові та практичні аспекти : Монографія. – К. : Видавництво Ліра-К, 2018. – 492 с.
31. Дворкін Р. Серйозний погляд на права: Пер. з англ. – К.: Основи, 2000. – 519 с.
32. Заєць А.П. Правова держава в контексті новітнього українського досвіду. - К.: Парламентське видавництво, 1999. - 247 с.
33. Кашанина Т.В. Происхождение государства и права. Современные трактовки и новые подходы: Учебное пособие/Т.В. Кашанина – М., Высшая школа., 2004. – 325с.
34. Кашанина Т. В. Юридическая техника / Т. В. Кашанина. – 2-е изд. – М.: Норма, ИНФРА М, 2011. – 496 с.
35. Кельзен Г. Чисте правознавство: 3 дод.: Проблема справедливості: Пер. з нім. Київ: Юніверс, 2004. 496 с.
36. Керимов Д.А. Методология права (предмет, функции, проблемы философии права). / 2-е изд. – М.: Аванта +, 2001. – 560 с.
37. Кленнер Г. От права природы к природе права / Пер. с нем. Т.Б. Бекназар-Юзбашева; Под ред. Б.А. Куркина. -М.: Прогресс, 1988. – 317 с.
38. Колодій А. М. Принципи права України. – К. Юрінком Інтер, 1998. – 208 с.
39. Коробка В.Н. Деформация профессионального правосознания следователей и пути ее устранения: Научная монография. – Ростов н/Д.: Уздво «НМЦ «Логос», 2000. – 209 с.
40. Кучук А.М. Основи теорії правового поліцентризму : монограф. / А.М.Кучук. – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017.–312с.
41. Наливайко Л.Р. Державний лад України: теоретико-правова модель : монограф. / Л. Р. Наливайко. – Х. : Право, 2009. – 600 с.
42. Оборотов Ю.Н. Традиции и новации в правовом развитии. – Одесса, 2001.
43. Олійник А. Ю. Конституційно-правовий механізм забезпечення основних свобод людини і громадянина в Україні: Монографія. – К.: Алерта, КНТ, Центр навчальної літератури, 2008. – 472 с.
44. Сердюк І.А. Державна влада у співвідношенні з політичною владою в аспекті теорії правовідносин // Науковий вісник Дніпропетровського університету внутрішніх справ: Збірник наукових праць. – 2008. - № 4. – С. 52-63.

45. Сердюк І. А. Класифікація правових актів: аналіз існуючих та нові підходи / І. А. Сердюк // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – Дніпро, 2016. – № 2. С. 87-94.

46. Сердюк І. А. Поняття та особливості акта застосування норм права / І. А. Сердюк // Науково-теоретичний журнал «Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка». – 2016. – № 4. С. 43-51.

47. Сердюк І. А. Методологічний аналіз інтерпретацій поняття «правовий акт» / І. А. Сердюк // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – Дніпропетровськ, 2016. – № 1 (80). – С. 76-83.

48. Скрипнюк О. В. Соціальна, правова держава в Україні: проблеми теорії та практики. До 10-річчя незалежності України. Монографія. – К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2000. – 600 с.

49. Телешун С.О. Державний устрій України: Проблеми теорії і практики. - Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2000. - 318 с.

50. Тихомиров Ю. А. Правоприменение: теория и практика : монография / Н. Т. Вишневская [и др.] ; отв. ред. Ю. А. Тихомиров. – М.: Формула права, 2008. – 431 с.

51. Уваров В. Г. Застосування практики Європейського Суду з прав людини та норм міжнародно-правових актів в удосконаленні кримінального судочинства України : монографія / В. Г. Уваров ; за заг. ред. д-ра юрид. наук В. М. Тертишника. – Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2012. – 268 с.

52. Фрицький Ю.О. Державна влада в Україні: становлення, організація, функціонування: Монограф. – Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2006. – 360 с.

Інтернет-ресурси:

1. www.nbuv.gov.ua/ – офіційний веб – сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського;

2. www.mvs.gov.ua/ – офіційний веб – сайт Міністерства внутрішніх справ України;

3. www.un.org/ru/documents/decl_conv – офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй.

4. www.zakon.rada.gov.ua. – офіційний сайт Верховної Ради України

5. www.yahoo.com – сайт пошуковий

6. www.google.com – сайт пошуковий

7. www.meta-ukraine.com – сайт пошуковий

8. Підручники онлайн: <http://textbooks.net.ua/content/section/29/35/>

9. Портал «Право Украины»: <http://pravo-ukraine.org.ua/resyrsi/biblioteka/sravnitelnoe-pravovedenie/6869-porivnyalne-pravoznavstvo-pidruchnik-sajidov-a-x>

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ І МЕТОД ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

наука, система науки, юридична наука, правознавство, теорія держави і права, об'єкт теорії держави та права, предмет теорії держави та права, державно-правова закономірність, класифікація поняття державно-правова закономірність, генетичні, структурні та функціональні, внутрішні і зовнішні, загальні й окремі, всезагальні, формаційні й особливі, динамічні та «статистичні» державно-правові закономірності, методологія правничої науки, структура методології правничої науки, принципи пізнання, методологічні підходи, методи дослідження теорії держави та права, функції теорії держави та права.

І. РІВЕНЬ СКЛАДНОСТІ

1. У якому співвідношенні знаходяться предмет і об'єкт дослідження теорії держави та права?

- а) предмет є частиною об'єкта;
- б) об'єкт є частиною предмета;
- в) предмет і об'єкт тотожні;
- г) предмет і об'єкт належать до різних сфер дослідження.

2. Вкажіть, який із нижче перерахованих методів пізнання державно-правових явищ належить до філософських (світоглядних)?

- а) діалектичний;
- б) метод моделювання;
- в) формально-догматичний;
- г) метод порівняльного правознавства;

3. Який із нижченаведених методів пізнання предмета теорії держави і права належить до різновиду загальнонаукових?

- а) діалектичний;
- б) формально-логічний;
- в) конкретно-соціологічний;
- г) спеціально-юридичний.

4. Предмет теорії держави та права складають....?

- а) загальні закономірності виникнення, функціонування і розвитку державних і правових явищ;
- б) загальні закономірності розвитку суспільства;

- в) людина і оточуюча її дійсність;
- г) історія розвитку суспільних наук.

5. Якому поняттю відповідає таке визначення: «система принципів, підходів та методів пізнання державно-правових явищ, зокрема, закономірностей виникнення, функціонування і розвитку держави та права, а також учення про цю систему»?

- а) предмет теорії держави і права;
- б) об'єкт теорії держави і права;
- в) функції теорії держави і права;
- г) методологія теорії держави і права.

6. Основні напрями впливу теорії держави і права на систему інших юридичних наук та практичного впливу на суспільство з метою його поступального прогресивного перетворення - це...?

- а) функції теорії держави і права;
- б) функції держави та права;
- в) принципи пізнання держави та права;
- г) методи пізнання держави і права.

7. Що є об'єктом дослідження теорії держави і права як юридичної науки?

- а) суспільство і держава;
- б) право і держава;
- в) правові сім'ї і правові системи;
- г) галузі права і галузі законодавства.

8. Прогностична функція теорії держави і права як напрямок її впливу на систему інших юридичних наук та практичного впливу на суспільство полягає у .....

- а) передбаченні можливих шляхів подальшого розвитку держави і права;
- б) відкритті нових державно-правових закономірностей;
- в) поясненні сутності державно-правових явищ;
- г) формуванні понятійного апарату всієї системи юридичних наук.

9. Оберіть із наведеного переліку функцію, що її здійснює теорія держави і права як наука:

- а) методологічну функцію;
- б) класову функцію;
- в) функцію систематизації законодавства;
- г) регулятивну функцію .

10. До якого різновиду наук належить теорія держави і права ?:

- а) соціологічних;

- б) політологічних;
- в) юридичних;
- г) філософських.

11. Основний напрям впливу теорії держави і права на систему інших юридичних наук, що полягає у з'ясуванні та поясненні державно-правових явищ, є її...:

- а) гносеологічною функцією;
- б) евристичною функцією;
- в) прогностичною функцією;
- г) методологічною функцією.

12. Зміст якої функції теорії держави і права відображено в такому судженні про це явище: «основний напрям її впливу на систему інших юридичних наук, що полягає у віднайденні нових закономірностей виникнення, функціонування та розвитку держави і права»?:

- а) гносеологічної;
- б) евристичної;
- в) прогностичної;
- г) методологічної.

13. Основний напрям впливу теорії держави і права на систему інших юридичних наук, що полягає у формуванні понятійного апарату всієї системи юридичних наук, визначенні гносеологічних засад дослідження право-державних явищ, є її...:

- а) гносеологічною функцією;
- б) евристичною функцією;
- в) прогностичною функцією;
- г) методологічною функцією.

14. Якому поняттю відповідає таке визначення «основоположні ідеї, що ними керується дослідник як універсальними, загально значущими та такими, що мають найвищу імперативність у процесі пізнання предмета дослідження»:

- а) методологічні підходи;
- б) методи пізнання;
- в) методики пізнання;
- г) принципи пізнання.

15. Логічна операція, що передбачає поділ цілого на складові частини, являє собою:

- а) індукцію
- б) дедукцію;
- в) аналіз;

г) синтез.

II РІВЕНЬ СКЛАДНОСТІ

1. За змістом, типом зв'язку державно-правові закономірності поділяються на такі різновиди:

- а) внутрішні та зовнішні
- б) загальні й окремі
- в) всезагальні й особливі
- д) генетичні та функціональні

2. Державно-правові закономірності побудови, формування, «організації» державно-правових явищ за змістом, типом зв'язку (критерій для класифікації) належать до різновиду:

- а) генетичних;
- б) функціональних;
- в) структурних;
- г) зовнішніх

3. Державно-правові закономірності, дія яких поширюється на державу в цілому та її правову систему за сферою дії закономірностей у державно-правовому просторі (критерій для класифікації) відносяться до різновиду:

- а) внутрішніх;
- б) зовнішніх;
- в) окремих;
- г) загальних

4. Державно-правові закономірності, властиві лише конкретній державі або групі однотипних держав, за історичними межами дії (критерій для класифікації) належать до різновиду:

- а) всезагальних;
- б) загальних;
- в) особливих;
- г) формаційних.

5. Державно-правові закономірності, дія яких виявляється однозначно у кожному конкретному одиничному зв'язку державно-правових явищ, за формою прояву (критерій для класифікації) належать до різновиду:

- а) загальних;
- б) окремих;
- в) динамічних;
- г) статистичних.

6. Зміст якої функції теорії держави і права відображено в такому судженні про це явище: «основний напрям її теоретичного впливу на систему інших юридичних наук, що полягає у попередньому ознайомленні з системою правничих наук та її об'єктом» ?:

- а) пропедевтичної ;
- б) евристичної;
- в) прогностичної;
- г) методологічної.

7. Який із наведених нижче гносеологічних принципів вимагає врахування того, в межах якої правової сім'ї, правової цивілізації досліджуються право-державні явища?:

- а) об'єктивності;
- б) всебічності;
- в) повноти;
- г) правового поліцентризму.

8. Методологічний підхід, з огляду на який право та державу необхідно розглядати як відкриті системи з нелінійним розвитком, що здатні до самоорганізації, називається...:

- а) діалектичним;
- б) метафізичним;
- в) синергетичним;
- г) системним.

9. Який із наведених нижче методологічних підходів постулює ідею взаємозв'язку державно-правових явищ та їх розвиток?

- а) метафізичний;
- б) діалектичний;
- в) аксіологічний;
- г) феноменологічний.

10. Який гносеологічний принцип вимагає врахування того, в межах якої правової сім'ї, правової цивілізації досліджуються право-державні явища?:

- а) об'єктивності;
- б) всебічності;
- в) повноти;
- г) правового поліцентризму.

11. Який із наведених нижче методологічних підходів полягає у виокремленні в об'єктах, як системах, окремих елементів (компонентів, підсистем) і визначенні їхньої ролі у цих системах:

- а) метафізичний;
- б) діалектичний;
- в) структурно-функціональний;
- г) феноменологічний.

12. Який із гносеологічних методів нижче наведених передбачає вивчення об'єкта (оригіналу) шляхом створення і дослідження його ідеальної копії, що замінює оригінал з певних сторін, які цікавлять суб'єкта пізнання ?:

- а) порівняльно-правовий;
- б) формально-логічний;
- в) моделювання;
- г) спеціально-юридичний.

13. Який із нижче наведених гносеологічних методів передбачає зіставлення однорідних державно-правових явищ, що функціонують в різних правових системах, з метою виокремлення їх спільних і відмінних рис?:

- а) порівняльно-правовий;
- б) компаративістський;
- в) формально-логічний;
- г) спеціально-юридичний.

14. Який гносеологічний метод передбачає зіставлення однорідних державно-правових явищ, що існують у межах національної правової системи?

- а) порівняльний;
- б) компаративістський;
- в) формально-логічний;
- г) спеціально-юридичний.

15. Який гносеологічний метод передбачає необхідність дослідження державно-правових явищ у «чистому вигляді», що існують незалежно від інших видів суспільної та державної діяльності, поза сферою економіки і політики?:

- а) формально-догматичний;
- б) компаративістський;
- в) формально-логічний;
- г) спеціально-юридичний.

ТЕМА 2. ПОХОДЖЕННЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

первісний лад, плем'я, влада, звичай, мононорми, публічна влада, табу, норми права.

І РІВЕНЬ СКЛАДНОСТІ

1. Що з перерахованого нижче виконувало роль регулятора поведінки у первісному суспільстві?

- а) звичаї;
- а) закони;
- в) право;
- г) прецедент.

2. Хто із наведеного переліку вчених є засновником теологічної теорії походження держави?

- а) Ф. Бекон;
- б) Л. Петражицький;
- в) Т. Аквінський;
- г) Є. Трубецькой.

3. Яка теорія пояснює походження держави через право землеволодіння?:

- а) патріархальна ;
- б) патрімоніальна;
- в) договірна;
- г) теорія насильства.

4. У межах якої теорії процес виникнення держави пояснюється необхідністю проведення масштабних робіт, пов'язаних з будівництвом гідралічних споруд у тих регіонах світу, де використовувалося поливне землеробство?

- а) іригаційної;
- б) органічної;
- в) договірної;
- г) психологічної.

5. Яка концепція пояснює походження держави через завоювання одного народу іншим, слабшого племені сильнішим?

- а) органічна;
- б) насильства;

- в) психологічна;
- г) договірна.

6. У межах якої теорії процес виникнення держави пояснюється природними інстинктами людей до володарювання та підкорення?

- а) психологічної;
- б) іригаційної;
- в) насильства;
- г) договірної.

7. Яка концепція пояснює походження держави необхідністю заборони статевих стосунків між представниками одного роду та покаранням винних?

- а) психологічна;
- б) договірна теорія;
- в) насильства;
- г) інцестна.

8. У межах якої теорії процес виникнення держави пояснюється передачею досвіду управління великими соціальними групами від одних народів іншим?

- а) психологічної;
- б) іригаційної;
- в) дифузійної;
- г) договірної.

9. Оберіть із наведеного переліку суттєву рису, не властиву моноормам, що діяли в умовах первісного суспільства:

- а) виражали волю та інтереси всього роду (племені) ;
- б) характеризувалися єдністю прав і обов'язків;
- в) існували у свідомості людей, не мали письмової форми вираження;
- г) забезпечувались державним примусом.

10. Яка теорія пов'язує походження права з волею держави, що відображена в нормативному акті імперативного характеру, дія якого забезпечується її примусовою силою?

- а) історична школа права;
- б) соціологічна;
- в) солідаризму;
- г) нормативістська.

11. В межах якої концепції процеси виникнення й існування права пов'язуються не стільки з нормами, закріпленими в законах, скільки з

діяльністю судових органів із вирішення правових конфліктів на засадах справедливості (правосуддям)?

- а) соціологічної;
- б) солідаризму;
- в) нормативістської;
- г) історичної школи права.

12. Згідно з якою теорією процес формування права пояснюється необхідністю погодження інтересів і цінностей, досягненням суспільного компромісу як умовами загального блага?

- а) соціологічною;
- б) солідаризму;
- в) природного права;
- г) примирення.

13. У межах якої теорії процес виникнення та розвитку права розглядається як результат упорядкування взаємовідносин та вирішення конфліктних ситуацій між родами?

- а) соціологічної;
- б) солідаризму;
- в) примирення;
- г) природного права.

14. Яка концепція процес виникнення права пов'язує з необхідністю особистості захистити свій власний інтерес, що складає зміст позитивного права?

- а) реалістична;
- б) психологічна;
- в) класова;
- г) спеціалізації.

15. Згідно з якою теорією процес формування права, що виражає волю правлячої меншості, є результатом діяльності держави, як захисника цієї меншості, від експлуатованої більшості:

- а) класовою;
- б) договірною;
- в) психологічною;
- г) спеціалізації.

II РІВЕНЬ СКЛАДНОСТІ

1. Яку форму виникнення держави характеризує таке судження: «Держава виникає як результат класових антагонізмів, що розвивалися

всередині суспільства. Органи родового ладу були поступово замінені органами державної влади»?

- а) римську;
- б) афінську;
- в) давньогерманську;
- г) східну деспотію.

2. Оберіть із наведеного переліку рису, не властиву державі, що за науковою типологією належить до східної деспотії:

- а) основу економічних відносин складає державна форма власності;
- б) приватна власність має другорядний характер;
- в) державна влада є монархічною, здебільшого має теократичний або деспотичний характер;
- г) нечисленний апарат чиновників.

3. По відношенню до якої форми виникнення держави істинне таке судження: «Виникнення держави було прискорене завоюванням чужих територій і підкорення народів, що жили на цих територіях, для управління якими родове суспільство не було пристосоване»?

- а) давньогерманської;
- б) східної деспотії;
- в) римської;
- г) афінської.

4. Який шлях виникнення держави характеризує таке судження: «Характерною особливістю .... шляху було виникнення спочатку держави, потім класів та подальше використання владним класом апарату управління над підкореним населенням»?

- а) азійський;
- б) американський;
- в) слов'янський;
- г) європейський.

5. По відношенню до якої форми виникнення держави є істинним таке судження: «Процес виникнення держави був прискорений тривалою боротьбою двох груп вільних членів родоплемінного суспільства: плебеїв – представників незначних родів, проти патриціїв – представників родової знаті»?:

- а) давньогерманської;
- б) афінської;
- в) римської;
- г) східної деспотії.

6. Який вчений обґрунтував необхідність залучення до наукового обігу терміно-поняття «мононорми», що ним відображалася система регуляторів поведінки в умовах первісного суспільства?

- а) Т. Кашаніна;
- б) О. Скакун;
- в) П. Рабінович;
- г) А. Першиц.

7. Оберіть із наведеного переліку рису, не властиву організації влади первісного суспільства:

- а) розподіл населення за адміністративно-територіальними одиницями;
- б) невідокремленість публічної влади від населення (суб'єкт і об'єкт влади співпадають);
- в) основним регулятором поведінки в ньому є норми-звичаї;
- г) його однорідність та відсутність класових протиріч.

8. Який із наведеного переліку орган управління, котрий не входив до системи органів влади, які існували в умовах первісного суспільства:

- а) вождь (старійшина);
- б) збори дорослих членів роду – воїнів ;
- в) місцеві ради;
- г) рада військових вождів.

9. Оберіть із наведеного переліку регулятор поведінки в умовах первісного суспільства, що за змістом являє собою соціально-технічні норми:

- а) норми-звичаї;
- б) норми моралі;
- в) агрокалендар;
- г) релігійні норми.

10. Із переліку, наведеного нижче, оберіть перший відомий історії шлях формування права:

- а) санкціонування державою звичаєвих правил поведінки;
- б) утворення правових норм судовими органами;
- в) встановлення правових норм державною владою у вигляді нормативно-правових актів;
- г) укладення угод про мирне співіснування між народами (родами, племенами).

11. У «Повісті временних літ» Нестора Літописця міститься таке судження про походження Давньоруської держави: «приходьте та володайте нами». Із якою з відомих сучасній науці теорій походження держави узгоджується це судження?

- а) патріархальною;
- б) класовою;
- в) патримоніальною ;
- г) договірною.

12. Найпростішою формою соціальної організації первісного суспільства була....

- а) родова община;
- б) селянська община;
- в) праобщина;
- г) сусідська община.

13. Ким з нижченаведених представників правничої науки обґрунтована теорія спеціалізації, що пояснює походження держави і права?

- а) А. Першицем;
- б) Т. Кашаніною;
- в) П. Рабіновичем;
- г) О. Скакун.

14. Якому поняттю відповідає таке визначення: «горизонтальна політична структура влади первісного суспільства, в якій існувало три, не підпорядкованих один одному, органи управління (військовий вождь, рада старійшин, народні збори)»:

- а) вождівство;
- б) військова демократія;
- в) первісна демократія;
- г) представницька демократія.

15. Яка концепція пояснює процес виникнення права необхідністю регулювання суспільних відносин і забезпечення індивідуальних інтересів людей, диференціація якого отримала якісно новий (особистісний, суб'єктивний) характер?

- а) реалістична школа права;
- б) соціологічна;
- в) солідаризму;
- г) теорія спеціалізації.

ТЕМА 3. ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ДЕРЖАВИ

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

держава, державна влада, суверенітет держави, сутність держави, класова сутність держави, національна сутність держави, релігійна сутність держави, расова сутність держави, загальносоціальна сутність держави, соціальне призначення держави, цілі держави, завдання держави, функції держави, форми здійснення функцій держави, методи здійснення функцій держави.

I РІВЕНЬ СКЛАДНОСТІ

1. Якому поняттю відповідає таке визначення: «основні напрямки діяльності держави, що розкривають її сутність»?

- а) цілі держави;
- б) завдання держави;
- в) функції держави;
- г) форми здійснення функцій держави.

2. Залежно від часу здійснення (критерій для класифікації) функції держави поділяються на такі різновиди:

- а) внутрішні і зовнішні;
- б) основні і неосновні;
- в) постійні і тимчасові;
- г) економічні і політичні.

3. Якому поняттю відповідає таке визначення: «властивість державної влади, що означає правомірну основу її виникнення, організації та функціонування»?

- а) легітимність державної влади;
- б) легальність державної влади;
- в) верховенство державної влади;
- г) публічність державної влади.

4. Якому поняттю відповідає таке визначення: «властивість державної влади, що виражає довіру до неї та підтримку з боку населення»?

- а) публічність державної влади;
- б) легальність державної влади;
- в) верховенство державної влади;
- г) легітимність державної влади.

5. Оберіть з наведеного переліку різновид функцій держави за територіальним критерієм:

- а) економічні;
- б) зовнішні;
- в) основні;
- г) постійні.

6. Хто з наведеного переліку вчених уперше залучив до наукового обігу терміно-поняття «держава»?

- а) Платон;
- б) Н. Макіавеллі;
- в) Р. Моль;
- г) Б. Спіноза.

7. Якому поняттю відповідає таке визначення: «сукупність прийомів і способів, які використовуються (або застосовуються) державними органами (їх службовими і посадовими особами) для здійснення функцій держави»?

- а) організаційні форми здійснення функцій держави;
- б) методи здійснення функцій держави;
- в) правові форми здійснення функцій держави;
- г) форми здійснення функцій держави.

8. Якому поняттю відповідає таке визначення: «психологічний, матеріальний або фізичний (насильницький) вплив уповноважених органів публічної влади та їх посадових осіб на особистість з метою примусити її діяти по волі володарюючого суб'єкта, в інтересах суспільства і держави»?

- а) заохочення;
- б) переконання;
- в) примус;
- г) рекомендація.

9. Зміст якого поняття розкриває таке судження: «метод активного впливу на свідомість і волю людини ідейно-моральними засобами для формування у неї поглядів та уявлень, які ґрунтуються на глибокому розумінні сутності державної влади, її цілей, завдань і функцій»?

- а) заохочення;
- б) переконання;
- в) державний примус;
- г) рекомендація.

10. Оберіть з наведеного переліку правову форму здійснення функцій держави:

- а) правоохоронна;
- б) організаційно-виховна;
- в) дипломатична;

г) організаційно-регламентуюча.

11. Оберіть з наведеного переліку різновид функцій держави за соціальною значущістю:

- а) гуманітарні;
- б) зовнішні;
- в) основні;
- г) постійні.

12. У межах якого підходу до розуміння категорії «держава» сформульована така її дефініція: «держава – спільність, в основі якої лежить територія, народ і державна влада»?

- а) юридичного;
- б) соціологічного;
- в) класичного;
- г) кібернетичного.

13. У межах якого підходу до розуміння поняття «держава» сформульоване таке його визначення: «держава – організація публічної влади, що є засобом вирішення не лише суто класових, але й загально соціальних справ, обумовлених природою кожного суспільства»?

- а) соціологічного;
- б) юридичного;
- в) класичного;
- г) кібернетичного

14. У межах якого підходу до розуміння категорії «держава» сформульована така її дефініція: «об'єднання багатьох людей, які підкоряються правовим законам?»

- а) кібернетичного;
- б) соціологічного;
- в) класичного;
- г) юридичного.

15. У межах яких підходів до розуміння категорії «держава» сформульована така її дефініція: «держава – суверенна політико-територіальна організація суспільства, наділена владою, що здійснюється державним апаратом на основі норм права, забезпечуючи при цьому захист і узгодженість суспільних, групових та індивідуальних інтересів, у разі потреби спираючись на легальний примус»?

- а) класичного й юридичного;
- б) класичного і соціологічного;
- в) класичного і кібернетичного;
- г) класичного і теологічного.

II РІВЕНЬ СКЛАДНОСТІ

1. Який із нижченаведених елементів не входить до квазі-території держави?

- а) військові кораблі й літальні апарати, що перебувають на некомерційній державній службі;
- б) космічні об'єкти, що належать державі;
- в) трубопроводи й підводні кабелі;
- г) надра, що розташовуються під сухопутним і водними просторами.

2. Який із елементів, наведених нижче, не входить до реальної території держави ?

- а) трубопроводи й кабелі, прокладені по дну моря;
- б) сухопутний простір;
- в) водний простір (акваторія), територіальне море і внутрішні води;
- г) повітряний простір (аероторія), розташований над сухопутним і водним просторами.

3. У межах якої форми здійснення політичної функції держави на підприємстві «Поліграфічний комбінат «Україна» було здійснено друк виборчих бюлетенів для голосування на виборах Президента України?

- а) організаційно-регламентуючої;
- б) організаційно-господарської;
- в) організаційно-ідеологічної;
- г) організаційно-правової.

4. У межах якої форми здійснення політичної функції держави Центральна виборча комісія здійснює роз'яснення і надає рекомендації з питань застосування законодавства України про вибори і референдуми для учасників виборчого і референдного процесів?

- а) правотворчої;
- б) правоохоронної;
- в) правозастосовної;
- г) правороз'яснювальної.

5. У межах якої форми здійснення політичної функції держави Центральна виборча комісія вживає заходів із підвищення правової культури учасників виборчого та референдного процесів?

- а) організаційно-правотворчої;
- б) організаційно-виховної;
- в) організаційно-регламентуючої;

г) організаційно-господарської.

6. У межах якої форми здійснення правоохоронної функції держави працівник Національної поліції застосовує вогнепальну зброю для звільнення заручників?

- а) правоінтерпретаційної;
- б) правозастосовної;
- в) правотворчої;
- г) правоустановчої.

7. У межах якої форми здійснення функції оподаткування та фінансового контролю Рахункова палата України здійснює перевірку цільового використання бюджетних коштів Міністерством освіти і науки України?

- а) організаційно-регламентуючої;
- б) організаційно-ідеологічної;
- в) організаційно-правові;
- г) організаційно-господарської.

8. Працівник Національної поліції для затримання злочинця, що вчинив кримінальний злочин, застосував спеціальні засоби (гумовий кийок і кайданки). Який метод здійснення правоохоронної функції держави відображений у цій фабулі?

- а) рекомендації;
- б) переконання;
- в) примус;
- г) заохочення.

9. Який із наведених аспектів сутності держави виходить за межі класового підходу до її розуміння?

- а) засіб узаконення церковної влади;
- б) засіб реалізації політичної влади;
- в) засіб відображення інтересів певної соціальної групи;
- г) засіб захисту інтересів економічно панівного класу.

10. Який із наведених аспектів сутності держави виходить за межі національного підходу до її розуміння?

- а) результат здійснення національного суверенітету;
- б) засіб організованого примусового впливу на суспільство;
- в) засіб закріплення та охорони національного суверенітету;
- г) засіб виокремлення народу як нації, забезпечення його інтересів.

11. Який із наведених аспектів сутності держави виходить за межі релігійного підходу до її розуміння?

- а) засіб розподілу владних повноважень між державною та церковною владою;
- б) засіб правового закріплення релігійних норм;
- в) засіб забезпечення можливостей для розвитку національних меншин;
- г) засіб узаконення церковної влади.

12. Який із наведених аспектів сутності держави виходить за межі загальносоціального підходу її розуміння?

- а) засіб реалізації функцій з управління суспільством;
- б) засіб забезпечення рівності правового статусу суб'єктів суспільних відносин;
- в) засіб знаходження соціального компромісу;
- г) засіб встановлення монопольного права релігійної ідеології у сфері виховання та освіти.

13. Який із наведених аспектів сутності держави виходить за межі гносеологічного підходу до її розуміння?

- а) явище, що має певні риси;
- б) явище, що характеризується певним функціональним призначенням;
- в) явище, що захищає індивідів одне від одного та від зовнішніх впливів;
- г) засіб надання допомоги малозабезпеченим громадянам.

14. У межах якої форми здійснення функцій держави здійснюється підготовка плануючої документації?

- а) організаційно-регламентуючої;
- б) організаційно-ідеологічної;
- в) організаційно-правової;
- г) організаційно-господарської.

15. Який із наведених понятійних рядів правильно відображає значущість і взаємозалежність категорій, що є відображенням сутнісного аспекту держави?»

- а) завдання держави, функції держави, цілі держави;
- б) завдання держави, функції держави, цілі держави;
- в) цілі держави, функції держави, завдання держави;
- г) цілі держави, завдання держави, функції держави.

ТЕМА 4. ДЕРЖАВА В ПОЛІТИЧНІЙ СИСТЕМІ СУСПІЛЬСТВА

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

політична система суспільства, підсистеми політичної системи суспільства, суб'єкти політики, політичні норми, політичні принципи, політичні відносини, політичний процес, політичний режим, політична свідомість, політична культура.

I РІВЕНЬ СКЛАДНОСТІ

1. Зміст якої категорії політико-правової доктрини розкриває таке судження: «сформована під впливом об'єктивних закономірностей розвитку суспільства сукупність усіх політичних явищ, що перебувають у стійких зв'язках між собою та іншими соціальними явищами»?

- а) правова система суспільства;
- б) національна правова система;
- в) політична система суспільства;
- г) правоохоронна система суспільства.

2. Оберіть із наведеного переліку різновид політичної системи за характером її взаємовідносин із зовнішнім середовищем:

- а) традиційна;
- б) ліберальна;
- в) популістська;
- г) відкрита.

3. Оберіть із наведеного переліку різновид політичної системи за змістом і формами управління:

- а) демократична;
- б) авторитарна;
- в) тоталітарна;
- г) ліберальна.

4. Зміст якого принципу існування політичної системи суспільства знаходить свій розвиток у такому конституційно-правовому приписі: «Громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих референдумах, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування»?

- а) політичного плюралізму;
- б) рівності;
- в) гласності;
- г) демократизму.

5. Який вид політичної системи відрізняється різноманіттям політичної культури, наявністю національних культур протилежних орієнтацій, ідеалів, цінностей, властивих якому-небудь класу, етносу, групі, партії?

- а) європейсько-континентальна;
- б) тоталітарна;
- в) англо-американська;
- г) доіндустріальна.

6. Які з наведених нижче елементів не входить до інституційної підсистеми політичної системи суспільства:

- а) державні органи;
- б) політичні партії;
- в) політично активні громадяни;
- г) політичні відносини.

7. Яка підсистема політичної системи суспільства здійснює регулятивну функцію?

- а) інституційна;
- б) функціональна;
- в) нормативна;
- г) комунікативна.

8. Які з наведених нижче елементів входять до функціональної підсистеми політичної системи суспільства:

- а) політичні норми і принципи;
- б) державні органи й політичні партії;
- в) політичний процес й політичний режим;
- г) політична свідомість й політична культура.

9. Якому поняттю відповідає таке визначення «основоположні ідеї на яких ґрунтується політичне життя суспільства»?

- а) політичні принципи;
- б) політичні норми;
- в) політичні відносини;
- г) політична свідомість.

10. Зміст якої категорії політико-правової доктрини розкриває таке судження: «сукупність прийомів і способів здійснення політичної влади»?

- а) державно-правовий режим;
- б) державно-політичний режим;
- в) політичний режим;

г) правовий режим.

11. Якій категорії політико-правової доктрини відповідає така дефініція: «сукупність ідей, теорій, концепцій, емоцій, почуттів, настанов, за допомогою яких відображається ставлення суспільства, соціальних груп та окремих індивідів до політичного життя суспільства»?

- а) політична свідомість;
- б) політична культура;
- в) правова свідомість;
- г) правова культура.

12. Який суб'єкт політики в Україні здійснює функцію сприяння формуванню і вираженню політичної волі громадян, а також бере участь у виборах та інших політичних заходах?

- а) громадська організація;
- б) державний орган;
- в) трудовий колектив;
- г) політична партія.

13. Оберіть із наведеного переліку різновид політичних партій за методом здійснення своєї програми:

- а) соціалістичні;
- б) націоналістичні;
- в) правлячі;
- г) реформаторські.

14. Оберіть із наведеного переліку різновид політичних партій за представництвом у вищих органах влади:

- а) революційні;
- б) правлячі;
- в) реформаторські;
- г) соціалістичні.

15. Зміст якої категорії політико-правової доктрини відображено в такому судженні про одного із суб'єктів суспільно-політичного життя: «це добровільне об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних та інших інтересів»?

- а) громадське об'єднання;
- б) політична партія;
- в) громадський рух;
- г) трудовий колектив.

II РІВЕНЬ СКЛАДНОСТІ

1. Які політичні системи спираються на олігархічні форми правління й орієнтовані на нерівномірний розподіл економічних ресурсів та соціальних статусів?

- а) традиційні;
- б) комуністичні;
- в) ліберальні;
- г) популістські.

2. Який різновид політичної системи характеризується високим ступенем розподілу політичних ролей і функцій між учасниками політичного процесу: державою, політичними партіями, групами інтересів тощо?

- а) європейсько-континентальна;
- б) англо-американська;
- в) тоталітарна;
- г) доіндустріальна.

3. Хто з наведених нижче вчених уперше використав пізнавальні можливості категорії «система» для дослідження суспільства, що являє собою взаємодію 4-х підсистем: економічної, політичної, соціальної та духовної:?

- а) Д. Істон;
- б) Т. Парсонс;
- в) О. Ерліх;
- г) Р. Паунд.

4. Яке з нижченаведених суджень правильно відображає взаємозалежність політичної влади та державної влади?

- а) будь-яка політична влада є державною, однак не будь-яка державна влада є політичною;
- б) будь-яка політична влада є державною, так само як і будь-яка державна влада є політичною;
- в) будь-яка державна влада є політичною, проте не будь-яка політична влада є державною;
- г) жодна політична влада не є державною, проте будь-яка державна влада завжди є політичною.

5. Який з наведених аргументів спростовує тезу про провідне (центральне) місце держави в політичній системі суспільства?

- а) лише держава виступає офіційним виразником політичних інтересів усього суспільства;

б) лише держава встановлює нормативні приписи, обов'язкові для суб'єктів політики;

в) лише держава в особі уповноважених державних органів здійснює контроль і нагляд за дотриманням суб'єктами політики вимог чинного законодавства;

г) лише держава наділена монопольним правом на застосування заходів державно-владного впливу до тих суб'єктів політики, які порушили вимоги чинного законодавства.

6. Відповідно до ст. 15 Основного Закону Української держави «Суспільне життя в Україні ґрунтується на засадах політичної, економічної та ідеологічної багатоманітності. Жодна ідеологія не може визнаватися державою як обов'язкова. Цензура заборонена. Держава гарантує свободу політичної діяльності, не забороненої Конституцією і законами України».

Який вид політичного режиму відображено в цих нормативних приписах?

- а) авторитарний;
- б) тоталітарний;
- в) демократичний;
- г) антидемократичний.

7. Зміст якої функції політичної партії відображено в такому судженні: «реалізація і захист через державну політику інтересів відповідної частини суспільства»?

- а) програмної;
- б) ідеологічної;
- в) представницької;
- г) владно-практичної.

8. Оберіть із наведеного переліку різновид демократії за формами здійснення?

- а) пряма;
- б) політична;
- в) економічна;
- г) духовна.

9. Зміст якої функції політичної партії відображено в такому судженні: «реалізація і захист через державну політику інтересів відповідної частини суспільства»?

- а) програмної;
- б) ідеологічної;
- в) представницької;
- г) владно-практичної.

10. Який різновид громадських об'єднань за соціально-правовим статусом (критерій для класифікації) характеризує така їх риса: «тимчасово не зареєстровані»?

- а) прогресивні;
- б) політичні;
- в) децентралізовані;
- г) долегаліні.

11. Оберіть із наведеного переліку різновид громадських об'єднань за внутрішньою організаційною структурою?

- а) легальні;
- б) нелегальні;
- в) централізовані;
- г) елітарні.

12. Зміст якої категорії політико-правової доктрини відображено в такому судженні: «це система всіх організацій та інших об'єднань домінуючої частини соціально-неоднорідного (зокрема, класового) суспільства, за допомогою яких вона здійснює керівництво всім суспільством»?

- а) механізм державної влади;
- б) механізм політичної влади;
- в) механізм корпоративної влади;
- г) механізм соціальної влади.

13. Якому поняттю відповідає таке визначення: «система всіх організацій та інших об'єднань соціально-неоднорідного (зокрема, класового суспільства), що виражають волю соціальних груп, інтереси яких суперечать правлячій у даному суспільстві політичній владі»?

- а) механізм державного опору;
- б) механізм суспільного опору;
- в) механізм партійного опору;
- г) механізм політичного опору.

14. Зміст якої категорії розкриває таке судження: «порядок діяльності різних суб'єктів політики за визначений проміжок часу»?

- а) політичний процес;
- б) юридичний процес;
- в) конституційний процес;
- г) демократичний процес.

15. По відношенню до якого різновиду політичних партій істинним є таке судження: «...вбачають зміст своєї діяльності у демонстрації самотності певної групи громадян; вони не претендують на владу, захища-

ють обмежене коло своїх інтересів, мають, як правило, невеликий кількісний склад»?

- а) кадрові партії;
- б) проблемні партії;
- в) гротескні партії;
- г) державно-патріотичні партії.

ТЕМА 5. ТИПОЛОГІЯ ДЕРЖАВ ТА ФОРМА ДЕРЖАВИ

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

типологія держави, історичний тип держави, суспільно-економічна формація, цивілізація, форма держави, форма правління, форма державного (територіального) устрою, форма державно-політичного (правового) режиму, монархія, республіка, унітарна держава, федерація, конфедерація, співдружність, співтовариство, демократичний режим, авторитарний режим, тоталітарний режим.

I РІВЕНЬ СКЛАДНОСТІ

1. Який історичний тип держави виходить за межі обґрунтованої представниками формаційного підходу типології держави?

- а) племінно-бюрократичний;
- б) рабовласницький;
- в) феодалський;
- г) соціалістичний.

2. Оберіть із наведеного переліку судження, що є істинним по відношенню до поняття «клерикальна держава»:

- а) держава, в якій влада не підтримує жодної з релігійних конфесій, де церква відокремлена від держави, а школа від церкви;
- б) держава, в якій влада підтримує ту з релігійних конфесій, яку сповідує більшість населення;
- в) держава, в якій влада знаходиться під контролем церкви;
- г) держава в якій влада вороже ставиться до церкви, а священнослужителі та віруючі зазнають репресій.

3. Яка з наведених суттєвих ознак не властива поняттю «світська держава»?

- а) церква має право брати участь у державно-політичному житті, а також має своє представництво у державних органах;
- б) держава та її органи не мають права контролювати відношення своїх громадян до релігії;

в) держава не надає жодній з конфесій ні матеріальної, ні фінансової допомоги;

г) релігійні організації не виконують за дорученням держави юридично-значущих функцій.

4. Держава якої цивілізації є частиною базису і разом з релігією утворює єдиний політико-релігійний комплекс?

- а) особливої;
- б) первинної;
- в) мусульманської;
- г) православної.

5. Який із наведених нижче історичних типів держави за обґрунтованою Л. Гумпловичем типологією характеризується розміром території від 200 тис. до 1 млн. кв. км та чисельністю населення від 30 – до 50 млн. чол.?

- а) світові;
- б) великі;
- в) малі;
- г) середні.

6. Яка із наведених нижче суттєвих ознак притаманна поняттю «федерація»?

- а) являє собою союз незалежних держав;
- б) наявність у її складі територіальних утворень, що мають ознаки суверенітету;
- в) наявність однорівневої системи законодавства;
- г) наявність єдиного, як правило, однопалатного парламенту.

7. Зміст якої загальнотеоретичної категорії відображений у такому визначенні: «тимчасовий союз суверенних держав, який створюється для досягнення спільних військових, економічних або політичних цілей»?

- а) імперія;
- б) федерація;
- в) конфедерація;
- г) співтовариство.

8. За формою державного устрою Україна є...

- а) національною федерацією;
- б) унітарною децентралізованою державою;
- в) договірною федерацією;
- г) унітарною централізованою державою.

9. Зміст якої загальнотеоретичної категорії розкриває таке судження: «Історичний тип суспільства, заснований на певному способі виробництва»?

- а) громадянське суспільство;
- б) цивілізоване суспільство;
- в) суспільно-економічна формація;
- г) суспільно-політична формація.

10. Яка з нижченаведених рис не властива демократичному державно-правовому режиму?

- а) виборність державних органів;
- б) відповідальність держави перед людиною;
- в) політичний плюралізм;
- г) здійснення державної влади без урахування інтересів громадян.

11. Якому поняттю відповідає таке визначення: «різновид антидемократичного державно-правового режиму, за якого державою здійснюється повний контроль над всіма сферами життя суспільства й особистості»?

- а) демократичний режим;
- б) тоталітарний режим;
- в) авторитарний режим;
- г) республіканський режим.

12. Оберіть із наведеного переліку різновид федерації в залежності від правового статусу суб'єктів, які її утворюють:

- а) симетрична;
- б) складна;
- в) централізована;
- г) децентралізована.

13. Із наведеного нижче переліку оберіть державу, яка має республіканську форму правління?

- а) Швейцарська Конфедерація;
- б) Японія;
- в) Швеція;
- г) Велике Герцогство Люксембург.

14. Для якої форми державного устрою характерна відсутність загальних законодавчих органів і системи управління?

- а) для федерації;
- б) для імперії;
- в) для конфедерації;
- г) для унітарної держави.

15. Якому поняттю відповідає таке визначення: «Форма правління, за якої глава держави (президент) не може впливати на склад і політику уряду, який формується парламентом і лише йому підзвітний»?

- а) президентська республіка;
- б) парламентська республіка;
- в) парламентсько-президентська республіка;
- г) президентсько-парламентська республіка.

II РІВЕНЬ СКЛАДНОСТІ

1. До якого історичного типу держави має бути віднесена Японія другої половини XIX ст. - початку XX ст., яка діяла за принципом: «японська етика плюс західні технології»?

- а) буржуазного;
- б) феодального;
- в) далекосхідного;
- г) перехідного.

2. Яка форма правління була найбільш характерною для рабовласницького типу держави?

- а) деспотична монархія;
- б) дуалістична монархія;
- в) теократична монархія;
- г) аристократична республіка.

3. Які форми державного устрою були найбільш поширеними в епоху феодалізму?

- а) унітарні централізовані держави і конфедерації;
- б) унітарні децентралізовані держави і конфедерації;
- в) унітарні централізовані держави й імперії;
- г) унітарні децентралізовані держави й імперії.

4. Структура форми держави являє собою єдність таких взаємопов'язаних між собою елементів:

- а) форми правління, форми державного устрою, форми політичного режиму;
- б) форми правління, форми територіального устрою, форми політичного режиму;
- в) форми правління, форми державного устрою, форми державно-політичного режиму;
- г) форми правління, форми адміністративного устрою, форми державно-політичного режиму.

5. Який різновид форми правління сучасної Української держави характеризує такий конституційно-правовий припис: «Кабінет Міністрів України відповідальний перед Президентом України і Верховною Радою України, підконтрольний і підзвітний Верховній Раді України у межах, передбачених цією Конституцією» ?

- а) парламентська республіка;
- б) президентська республіка;
- в) парламентсько-президентська республіка;
- г) президентсько-парламентська республіка.

6. Який різновид форми правління характеризує такий правовий припис Конституції Федеративної Республіки Бразилії: «До виключної компетенції Президента Республіки належить призначення і звільнення з посади держаних міністрів» ?

- а) президентсько-парламентська республіка;
- б) парламентсько-президентська республіка;
- в) парламентська республіка;
- г) президентська республіка.

7. Який різновид форми правління характеризують такий нормативно-правові приписи Конституції Республіки Білорусь: «Президент Республіки Білорусь за згодою Палати представників призначає на посаду Прем'єр-міністра;... визначає структуру Уряду Республіки Білорусь, призначає на посаду та звільняє з посади заступників Прем'єр-міністра, міністрів та інших членів Уряду, приймає рішення про відставку Уряду або його членів».

«Уряд у своїй діяльності підзвітний Президенту Республіки Білорусь і відповідальний перед Парламентом Республіки Білорусь»?

- а) президентсько-парламентська республіка;
- б) парламентсько-президентська республіка;
- в) парламентська республіка;
- г) президентська республіка.

8. Який різновид форми правління характеризують такі нормативно-правові приписи Конституції Французької Республіки: «Президент Республіки призначає Прем'єр-міністра. Він припиняє повноваження Прем'єр-міністра згідно з його заявою про відставку Уряду. За пропозицією Прем'єр-міністра він призначає інших членів Уряду і припиняє їх повноваження... Президент Республіки головує в Раді міністрів»

«Парламент приймає (vote) закони. Він здійснює контроль за діяльністю Уряду, а також оцінює публічну політику... Уряд несе відповідальність перед Парламентом».

- а) президентсько-парламентська республіка;

- б) парламентсько-президентська республіка;
- в) парламентська республіка;
- г) президентська республіка.

9. Який різновид форми правління характеризують такі нормативно-правовий приписи Конституції Італійської Республіки: «Президент Республіки обирається Парламентом на спільному засіданні його членів».

«Президент Республіки призначає Голову Ради Міністрів і за його пропозицією міністрів».

«Уряд повинен отримати довіру обох Палат. Кожна з Палат Парламенту виражає довіру чи відмовляє у довірі шляхом прийняття вмотивованої резолюції поіменним голосуванням»?

- а) президентсько-парламентська;
- б) парламентсько-президентська;
- в) президентська республіка;
- г) парламентська республіка.

10. Різновид якої форми державного устрою характеризує такий конституційно-правовий припис Основного Закону Української держави: «Територіальний устрій України ґрунтується на засадах єдності та цілісності державної території, поєднання централізації і децентралізації у здійсненні державної влади, збалансованості і соціально-економічного розвитку регіонів, з урахуванням їх історичних, економічних, екологічних, географічних і демографічних особливостей, етнічних і культурних традицій»?

- а) децентралізованої унітарної держави;
- б) складної унітарної держави;
- в) простої унітарної держави;
- г) централізованої унітарної держави.

11. Різновид якої форми державного устрою характеризує такий нормативно-правовий припис Конституції Італійської Республіки: «Єдина і неподільна Республіка визнає місцеві автономії і сприяє їх розвитку, здійснює найширшу адміністративну децентралізацію у службах, які залежать від Держави, узгоджує принципи і методи власного законотворення із завданнями автономії і децентралізації»?

- а) простої унітарної держави;
- б) складної унітарної держави;
- в) децентралізованої унітарної держави;
- г) централізованої унітарної держави.

12. Різновид якої форми державного устрою характеризує такий нормативно-правовий припис Конституції Індії: «Індія, або те ж саме, що Бхарат, засновується як Союз Штатів»?

- а) конфедерація;
- б) співдружність;
- в) федерація;
- г) співтовариство.

13. Різновид якої форми державного устрою характеризують такі правові приписи Конституції Швейцарії: «Швейцарський народ та кантони Цюрих, Берн, Люцерн, Урі, Швиц, Унтервандельн (Верхній та Нижній), Гларус, Цуг, Фрейзебург, Базель (Міський та Сільський), Шаффгаузен, Аппенцель (обох Рон), Сен-Гален, Граунбюрден, Ааргау, Тургау, Тичино, Во, Валісс, Невмешатель, Женева та Жюра утворюють Швейцарську Конфедерацію».

«Кантони є суверенними в межах, в яких їх суверенітет не обмежується Федеральною Конституцією; вони виконують всі права, які не передані Конфедерації»?

- а) співтовариство;
- б) конфедерація;
- в) федерація;
- г) співдружність.

14. Якому поняттю відповідає таке визначення: «елемент форми держави, що являє собою спосіб формування вищих органів державної влади, порядок їх утворення і компетенцію, а також взаємовідносини між собою, іншими органами публічної влади та населенням»?

- а) форма державного управління;
- б) форма самоврядування;
- в) форма державного правління;
- г) форма державного врядування.

15. Яка форма правління характеризується виборністю вищих органів державної влади, наділених представницькими повноваженнями від імені усього суспільства?

- а) дуалістична монархія;
- б) парламентська монархія;
- в) аристократична республіка;
- г) змішана республіка.

ТЕМА 6. ПРАВА ЛЮДИНИ ТА СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ЇХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

людина, права і свободи людини, покоління прав людини, особисті (громадянські), політичні, економічні, соціальні та культурні права людини, абсолютні і відносні права людини, позитивні та негативні права людини, соціально-правовий механізм забезпечення прав людини, механізм реалізації прав людини, механізм охорони прав людини, механізм захисту прав людини.

І РІВЕНЬ СКЛАДНОСТІ

1. Якому поняттю відповідає таке визначення: «певні можливості людини, необхідні для існування та розвитку в конкретно-історичних умовах, об'єктивно визначаються досягнутим рівнем розвитку суспільства (економічним, соціальним, культурним), мають бути загальними та рівними для всіх людей і забезпечуються державою в обсязі міжнародних стандартів»?

- а) конституційні права людини;
- б) права людини;
- в) основоположні права людини;
- г) права людини і громадянина.

2. Як співвідносяться за своїм обсягом категорії «права людини» та «свободи людини»? (При відповіді на питання необхідно враховувати зміст Розділу II Конституції України):

- а) ці поняття тотожні;
- б) категорія «права людини» є ширшою у порівнянні з поняттям «свободи людини»;
- в) категорія «права людини» є вужчою у порівнянні з поняттям «свободи людини»;
- г) «права людини» є складовою обсягу категорії «свободи людини».

3. Право на евтаназію відноситься до прав людини...

- а) першого покоління прав людини;
- б) другого покоління прав людини;
- в) третього покоління прав людини;
- г) четвертого покоління прав людини.

4. Зміст та обсяг якого поняття розкриває таке судження: «це комплекс колективних прав, висунутих країнами, які звільнилися від колоніальної залежності та визначили свою політику як миролюбну, суве-

ренну, незалежну, засновану на принципах самовизначення і територіальної цілісності»?

- а) права людини першого покоління;
- б) права людини другого покоління;
- в) права людини третього покоління;
- г) права людини четвертого покоління.

5. Яке покоління прав людини стало здобутком буржуазних революцій у Європі?

- а) права людини першого покоління;
- б) права людини другого покоління;
- в) права людини третього покоління;
- г) права людини четвертого покоління.

6. Яке покоління прав людини правнича наука визнає надбанням трудящих, здобутим ними в першій половині ХХ ст. в результаті боротьби за свої права за покращення свого життя?

- а) права людини першого покоління;
- б) права людини другого покоління;
- в) права людини третього покоління;
- г) права людини четвертого покоління.

7. По відношенню до якого різновиду прав людини істинним є таке судження «можливості, здійснення яких задовольняє найважливіші, базові, визначальні потреби людини у забезпеченні її біологічного, «тілесного» існування, виживання, безпечного психофізичного розвитку?»:

- а) громадянські права;
- б) духовні права;
- в) особисті права;
- г) фізичні права.

8. По відношенню до якого різновиду прав людини істинним є таке судження: «можливості, здійснення яких задовольняє потреби людини у формуванні, безпечному функціонуванні й розвитку її як особистості, тобто носія тих або інших духовно-моральних індивідуальних властивостей»?

- а) особисті права;
- б) основоположні права;
- в) фізичні права;
- г) духовні права.

9. Зміст якої загально-теоретичної категорії вміщує така дефініція: «закріплені в міжнародно-правових актах норми, що визначають можливості людини та юридичні обов'язки держави із забезпечення цих мо-

жливостей»?

- а) юридичні гарантії прав людини;
- б) конституційні гарантії прав людини;
- в) міжнародні стандарти прав людини;
- г) юридичні гарантії законності й правопорядку.

10. По відношенню до якого поняття в межах існуючої парадигми істинним є таке судження: «властивість людини, що відображає її унікальну, неперевершену цінність»?

- а) гідність людини;
- б) рівність людини;
- в) самобутність людини;
- г) вільність людини.

11. По відношенню до якого різновиду прав людини істинним є таке судження: «можливості, здійснення яких задовольняє потреби людини в її самореалізації у господарській діяльності, зокрема шляхом участі у виробництві матеріальних благ або у наданні послуг»?

- а) соціальні права;
- б) економічні права;
- в) особисті права;
- г) культурні права.

12. По відношенню до якого різновиду прав людини істинним є таке судження: «можливості, здійснення яких задовольняє потреби людини у визначенні загальних соціальних умов свого індивідуального існування й розвитку шляхом її участі в управлінні суспільством і державою»?

- а) фізичні права;
- б) особисті права;
- в) культурні права;
- г) політичні права.

13. По відношенню до якого різновиду прав людини істинним є таке судження: «можливості громадянина бути повноцінним суб'єктом суспільних відносин забезпечення йому необхідних умов для розвитку й існування»?

- а) соціальні права;
- б) економічні права;
- в) особисті права;
- г) культурні права.

14. По відношенню до якого різновиду прав людини істинним є таке судження: «можливості, реалізація яких задовольняє потреби людини у доступі до культурних надбань свого та інших народів (зокрема, у здо-

бутті знань), у її самореалізації шляхом створення різноманітних цінностей культури»?

- а) фізичні права;
- б) особисті права;
- в) культурні права;
- г) політичні права.

11. Який з наведених нижче універсальних міжнародно-правових договорів не входить до Кодексу прав людини?

- а) Загальна декларація прав людини;
- б) Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права;
- в) Декларація про право на розвиток;
- г) Міжнародний пакт про громадянські і політичні права.

II РІВЕНЬ СКЛАДНОСТІ

1. Усі можливості людини, закріплені в універсальних, регіональних та субрегіональних міжнародних договорах, складають обсяг поняття...

- а) конституційні права людини;
- б) основоположні права людини;
- в) права людини;
- г) фундаментальні права людини.

2. Можливості людини, закріплені в універсальних, регіональних та субрегіональних міжнародних договорах, а також можливості, що гарантує фізичній особі конкретна держава, складають обсяг поняття...

- а) права людини;
- б) конституційні права людини;
- в) фундаментальні права людини;
- г) основоположні права людини.

3. Можливості людини, закріплені в універсальних міжнародних договорах, визнаних на рівні ООН, складають обсяг поняття...

- а) права людини;
- б) фундаментальні права людини;
- в) людські права;
- г) конституційні права людини.

4. Яке з наведених нижче суджень правильно відображає співвідношення категорій «механізм правоохорони» та «механізм держави» з огляду на їх інституційну складову?

а) інституційна складова механізму правоохорони тотожна інституційній складовій механізму держави;

б) інституційна складова механізму правоохорони є значно ширшою у порівнянні з аналогічною складовою механізму держави;

в) інституційна складова механізму правоохорони є вужчою за аналогічну складову механізму держави;

г) вказані поняття відображають різні явища державно-правової дійсності, а тому їх обсяг не перетинається.

5. Яке з наведених нижче суджень є істинним у плані відображення співвідношення категорій «юридичні засоби» і «механізм охорони прав людини» за їх обсягом?

а) на відміну від обсягу поняття «юридичні засоби», «механізм охорони прав людини» крім власне юридичних засобів, включає в себе ті структурні елементи, що утворюють його інституційну складову;

б) на відміну від обсягу поняття «юридичні засоби», «механізм охорони прав людини» включає в себе лише судові і правоохоронні органи держави;

в) обсяг поняття «юридичні засоби» тотожний обсягу поняття «механізм охорони прав людини»;

г) вказані поняття за своїм обсягом не перетинаються, оскільки відображають різнопорядкові явища державно-правової дійсності.

6. Яке з наведених нижче суджень правильно відображає співвідношення понять «механізм правоохорони» та «механізм правового регулювання» за їх обсягом?

а) «механізм правоохорони» та «механізм правового регулювання» тотожні поняття;

б) «механізм правоохорони» включає в себе «механізм правового регулювання»;

в) «механізм правоохорони» та «механізм правового регулювання» відображають різні явища державно-правової дійсності, а тому їх обсяг не перетинається;

г) «механізм правоохорони», на відміну від «механізму правового регулювання», включає в себе ті елементи, що відображають його інституційну складову.

7. В якому з наведених нижче суджень у межах існуючої парадигми правильно відображено співвідношення терміно-понять «правова охорона» та «правовий захист»?

а) вказані поняття є тотожними;

б) «правова охорона», як родове поняття, охоплює «правовий захист», що інтерпретується як особливий вид «правової охорони»;

в) правова охорона та правовий захист за своїм обсягом не перетинаються, оскільки відображають різні явища державно-правової дійсності;

г) «правова охорона» є видовим поняттям по відношенню до родового поняття - «правовий захист».

8. Як співвідносяться за своїм обсягом категорії «механізм забезпечення прав людини» та «механізм охорони прав людини»?

- а) це тотожні поняття;
- б) поняття «механізм забезпечення прав людини» є вузьчим за своїм обсягом та є складовою «механізму охорони прав людини»;
- в) «механізм забезпечення прав людини» є ширшим за своїм обсягом і включає в себе «механізм охорони прав людини»;
- г) це відмінні поняття, обсяг яких не перетинається.

9. Зміст якої загальнотеоретичної категорії відображено в такому судженні: «Система суспільних і державних інститутів, а також юридичних засобів, які забезпечують їх (інститутів) організацію та діяльність, спрямовану на запобігання порушенню прав і свобод людини, припинення протиправної поведінки, відновлення порушеного права, відшкодування завданої шкоди та притягнення винних до юридичної відповідальності»?

- а) механізм охорони прав людини;
- б) механізм правового регулювання;
- в) механізм захисту прав людини;
- г) механізм реалізації прав людини.

10. Право на аватар, може бути реалізоване в ...

- а) реальному економічному просторі;
- б) реальному екологічному просторі;
- в) реальному культурному просторі;
- г) кіберпросторі.

11. Оберіть із наведеного переліку різновид прав людини залежно від механізму реалізації і характеру зобов'язань держави:

- а) відносні права людини;
- б) абсолютні права людини;
- в) негативні права людини;
- г) конституційні права людини.

12. По відношенню до якого поняття істинним є таке судження: «можливості людини, що в плані їх реалізації вимагають невтручання з боку держави»?

- а) позитивні права людини;
- б) негативні права людини;
- в) абсолютні права людини;
- г) відносні права людини.

13. По відношенню до якого поняття істинним є таке судження: «можливості людини, що можуть бути обмежені з-за умови, якщо такі

обмеження, передбачені законом, є необхідними у демократичному суспільстві та мають на меті охорону державної безпеки, громадського порядку тощо»?

- а) позитивні права людини;
- б) відносні права людини;
- в) абсолютні права людини;
- г) негативні права людини.

14. Оберіть із наведеного переліку різновид прав людини за суб'єктивним складом здійснення:

- а) права жінок;
- б) права дітей;
- в) права біженців;
- г) колективні права.

15. Оберіть із наведеного переліку різновид прав людини за способом здійснення:

- а) абсолютні;
- б) відносні;
- в) активні;
- г) позитивні.

ТЕМА 7. МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВИ

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

механізм держави, структура механізму держави, державна організація, державний інститут, державна установа, державне підприємство, державний апарат, структура державного апарату, орган держави, орган державної влади, державно-владні повноваження, принцип поділу державної влади, орган законодавчої влади, органи виконавчої влади, органи судової влади.

І РІВЕНЬ СКЛАДНОСТІ

1. Зміст якої загальнотеоретичної категорії розкриває таке судження: «сукупність державних органів, установ, підприємств та інших державних інститутів, за посередництвом яких практично здійснюються завдання і функції держави»?

- а) механізм держави;
- б) механізм правоохорони;
- в) державний апарат;
- г) апарат управління.

2. Якому поняттю відповідає таке визначення: «державна організація, яка під керівництвом державного апарату здійснює функції держави у виробничій сфері; її основне призначення – виробництво матеріальних благ та надання послуг»»

- а) державна установа;
- б) комунальне підприємство;
- в) державне підприємство;
- г) приватна установа.

3. Зміст якої загальнотеоретичної категорії містить така її дефініція: «державна організація, яка під керівництвом державного апарату здійснює функції держави у невиробничій сфері; її основне призначення – виробництво нематеріальних благ та надання нематеріальних послуг»?

- а) державний апарат;
- б) державна установа;
- в) комунальне підприємство;
- г) державне підприємство.

4. До якого різновиду державних організацій має бути віднесено Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ?

- а) державні установи;
- б) державний апарат;
- в) державні підприємства;
- г) державні органи.

5. До якого різновиду державних організацій має бути віднесено танковий завод імені Малишева, розташований у м. Харків?

- а) державних органів;
- б) державного апарату;
- в) державних установ;
- г) державних підприємств.

6. До якого різновиду державних організацій має бути віднесено Національне космічне агентство України ?

- а) державний орган;
- б) державне підприємство;
- в) державна установа;
- г) державний апарат.

7. Зміст якої загальнотеоретичної категорії містить така її дефініція: «сукупність державних органів, їх ланок і підрозділів, уповноважених безпосередньо здійснювати державну владу та управління, які спираються у своїй діяльності на можливість застосування примусу»?

- а) механізм держави;

- б) механізм правоохорони;
- в) державний апарат;
- г) державна організація.

8. Оберіть із наведеного переліку різновид державних органів за способом утворення:

- а) виборні;
- б) вторинні;
- в) місцеві;
- г) загальні.

9. Оберіть із наведеного переліку різновид державних органів за принципом поділу влади:

- а) виборні;
- б) вторинні;
- в) судові;
- г) загальні.

10. Оберіть із наведеного переліку різновид державних органів за порядком здійснення компетенції:

- а) колегіальні;
- б) виборні;
- в) вторинні;
- г) загальної компетенції.

11. Оберіть із наведеного переліку різновид державних органів за змістом і напрямками діяльності:

- а) місцеві;
- б) спеціальної компетенції;
- в) єдиноначальні;
- г) судові.

12. Яка з наведених нижче рис не властива державному органу:

- а) має державно-владні повноваження;
- б) виробляє матеріальні блага;
- в) створюється державою або безпосередньо народом;
- г) є структурно організованим колективом державних службовців.

13. Зміст якої загальнотеоретичної категорії охоплюється поняттям «основоположні ідеї, на яких ґрунтується процес формування та функціонування системи державних органів»?

- а) функції держави;
- б) принципи організації та діяльності державного апарату;
- в) завдання держави;

г) форми здійснення функцій держави.

14. Який із наведених нижче принципів існування державного апарату належить до конституційних?

- а) науковості;
- б) поєднання колегіальності та єдиноначальності під час ухвалення управлінських рішень;
- в) реальності прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина;
- г) професіоналізму й компетентності.

15. Яке з наведених нижче суджень є істинним по відношенню до інших державних інститутів як складової механізму держави (на прикладі Збройних Сил України)?

- а) вони наділені державно-владними повноваженнями;
- б) вони не мають владних повноважень;
- в) вони виробляють матеріальні блага;
- г) вони виробляють духовні блага.

II РІВЕНЬ СКЛАДНОСТІ

1. Ким із наведеного переліку вчених вперше до наукового обігу було залучено терміно-поняття «механізм держави»?

- а) С. Алексєєвим;
- б) О. Петришиним;
- в) О. Скакун;
- г) В. Копейчиковим.

2. Як співвідносяться за обсягом поняття «механізм держави» і «державний апарат»?

- а) це тотожні поняття;
- б) поняття «механізм держави» за своїм обсягом є ширшим у порівнянні з поняттям «державний апарат»;
- в) поняття «механізм держави» є вужчим за своїм обсягом у порівнянні з поняттям «державний апарат»;
- г) це поняття, що відображають різні явища державно-правової дійсності, обсяг яких не перетинається.

3. До якого структурного елемента механізму держави має бути віднесено Збройні Сили України?

- а) державного апарату;
- б) державних підприємств;
- в) державних установ;
- г) інших державних інститутів.

4. Як співвідносяться за обсягом поняття «державний орган» і «орган публічної влади»?

- а) це поняття, що відображають різні явища державно-правової дійсності, обсяг яких не перетинається;
- б) обсяг поняття «державний орган» є ширшим і повністю охоплює собою обсяг поняття «орган публічної влади»;
- в) обсяг поняття «державний орган» є вужчим і повністю охоплюється обсягом поняття «орган публічної влади»;
- г) це тотожні поняття.

5. Як співвідносяться за обсягом поняття «державний орган» та «орган державної влади»?

- а) обсяг поняття «державний орган» є ширшим і повністю охоплює собою обсяг поняття «орган державної влади»;
- б) це тотожні поняття;
- в) обсяг поняття «державний орган» є вужчим і повністю охоплюється обсягом поняття «орган державної влади»;
- г) це поняття, що відображають різні явища державно-правової дійсності, обсяг яких не перетинається.

6. Оберіть із наведеного переліку різновид державних органів за правовими формами діяльності

- а) загальної компетенції;
- б) постійнодіючі;
- в) правотворчі;
- г) колегіальні.

7. Як співвідносяться за обсягом поняття «державні підприємства» та «державні установи»?

- а) вказані поняття відображають різні явища державно-правової дійсності, а їх обсяг не перетинається;
- б) обсяг поняття «державне підприємство» є ширшим і повністю охоплює собою обсяг поняття «державна установа»;
- в) обсяг поняття «державне підприємство» є вужчими і повністю охоплюється обсягом поняття «державна установа»;
- г) це тотожні поняття;

8. Яку складову у змісті правової категорії «механізм держави» відображає система визначених законодавством повноважень, способів, методів, прийомів і засобів реалізації державних функцій?

- а) правову;
- б) структурну;
- в) функціональну;
- г) інструментальну.

9. Яку складову у змісті правової категорії «механізм держави» відображає сукупність правових норм, що визначають систему державних інституцій, їх повноваження, форми і методи діяльності, способи реалізації завдань і функцій держави?

- а) правову;
- б) структурну;
- в) функціональну;
- г) інструментальну.

10. Яку складову у змісті правової категорії «механізм держави» відображає сукупність державних організацій: органів держави, державних підприємств, державних установ?

- а) правову;
- б) функціональну;
- в) структурну;
- г) інструментальну.

11. Яку складову у змісті правової категорії «механізм держави» відображає система визначених напрямків діяльності для здійснення яких створені відповідні державні організації?

- а) функціональну;
- б) правову;
- в) структурну;
- г) інструментальну.

12. Який з наведених нижче принципів існування державного апарату є найбільш значущим в організаційному плані?

- а) законності;
- б) пріоритету прав і свободи людини в діяльності держави;
- в) професіоналізму й компетентності;
- г) поділу державної влади.

13. Який із наведених нижче принципів є найбільш значущим при характеристиці державного апарату як інституційної складової правової держави?

- а) верховенства права;
- б) народовладдя;
- в) поділу державної влади;
- г) професіоналізму й компетентності.

14. Який із наведених нижче принципів вимагає від органів державної влади, їх посадових і службових осіб діяти лише у межах, у порядку та у спосіб, що передбачені Конституцією та законодавством України?

- а) верховенства права;

- б) народовладдя;
- в) законності;
- г) професіоналізму й компетентності.

15. Який із наведених нижче принципів існування державних органів не належить до конституційних?

- а) верховенство права;
- б) реальності прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина;
- в) законності;
- г) професіоналізму й компетентності.

ТЕМА 8. ОСНОВНІ КОНЦЕПЦІЇ ДЕРЖАВИ

I РІВЕНЬ СКЛАДНОСТІ

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

правова держава, соціальна, правова держава, громадянське суспільство, держава загального благоденства, правляча еліта, тоталітарна держава, національна держава, анархістські ідеї державності.

1. Який із наведених нижче принципів сучасна правова доктрина розглядає як складову теоретичної моделі правової держави?

- а) принцип єдиновладдя;
- б) принцип поділу державної влади;
- в) принцип пріоритету прав правлячої еліти;
- г) принцип директивного планування в економіці.

2. Який етап розвитку суспільства корелює з тим етапом розвитку державності, що в юридичній науці отримав назву правової держави?

- а) цивілізоване суспільство;
- б) індустріальне суспільство;
- в) інформаційне суспільство;
- г) громадянське суспільство.

3. Зміст якого принципу теоретичної моделі соціальної держави розкриває таке судження: «.. передбачає вирішення питань зайнятості населення, пенсійного, медичного страхування, страхування від нещасних випадків та по безробіттю»?

- а) загального блага;
- б) солідарності;
- в) систематизованого узгодження соціальних послуг;
- г) субсидіарності.

4. Хто з учених залучив до наукового обігу терміно-поняття «правова держава»?»

- а) Ж.-Ж. Руссо;
- б) І. Кант;
- в) Г. Гегель;
- г) Р.ф. Моль.

5. Оберіть із наведеного переліку суттєву ознаку категорії «правова держава»:

- а) наявність податкової системи;
- б) наявність території;
- в) реальна забезпеченість прав і свобод людини;
- г) наявність державної влади.

6. У межах якої з наведених нижче концепцій обґрунтовується така теза: «роль держави в соціумі має обмежуватися виконанням функцій, пов'язаних із забезпеченням безпеки громадян, збереженням їх майна, створенням необхідної правової бази для взаємовідносин господарюючих суб'єктів, контролем за виконанням контрактів»?

- а) держави «нічного сторожа»;
- б) етатичної;
- в) національної;
- г) теорії еліт.

7. У межах якої з наведених нижче концепцій постулюється така теза: «широкі маси населення не здатні управляти державою, тому політика – сфера боротьби двох протилежних груп: пануючої меншості, що оволоділа державою, та підпорядкованої їй більшості»?

- а) держави «загального благоденства»;
- б) соціальної держави;
- в) поліцейської держави;
- г) теорії еліт.

8. Якому поняттю відповідає таке визначення: «сукупність вільних і рівноправних людей та їх об'єднань, яким держава забезпечує юридичні можливості бути власником, а також брати участь в політичному житті»?

- а) цивілізоване суспільство;
- б) індустріальне суспільство;
- в) громадянське суспільство;
- г) інформаційне суспільство.

9. Оберіть із наведеного переліку фундаментальний принцип, що є складовою теоретичної моделі правової держави:

- а) верховенства права;
- б) юридичної захищеності людини;
- в) рівності усіх форм власності;
- г) рівності усіх перед законом.

10. Хто із указаних нижче мислителів обґрунтував філософську концепцію правової держави?

- а) І. Кант;
- б) К. Маркс;
- в) К. Велькер;
- г) Р. ф. Моль.

11. Хто з указаних нижче вчених є розробниками теорії загального благоденства?

- а) Г. Гегель, І. Кант, Ф. Ніцше;
- б) К. Маркс, Ф. Енгельс, В. Ленін;
- в) Г. Моска, В. Паретто, Р. Міхелс;
- г) Дж. Кейнс, Дж. Мюрдаль, Дж.-М. Стречі.

12. Яка з наведених нижче сучасних концепцій держави постулює необхідність розширення соціальних функцій держави?

- а) анархістської держави;
- б) правової держави;
- в) держави загального благоденства;
- г) конвергенції.

13. Прихильники якої з наведених сучасних концепцій держави вважали, що щастя для громадян можна досягти через тотальну регламентацію суспільних відносин, оскільки індивід самотійно не може чітко зрозуміти, що є суспільним благом?

- а) держави «нічного сторожа»;
- б) соціальної держави;
- в) загального благоденства;
- г) поліцейської держави.

14. Наслідками практичної реалізації якої з наведених нижче концепцій держави у Західній Європі у першій половині ХХ ст. стали вождизм, расизм, демагогія, популізм і однопартійність?

- а) національної держави;
- б) фашистської держави;
- в) держави нічного сторожа;
- г) поліцейської держави.

15. Ким із учених було обґрунтовано концепцію Rule of Law?

- а) Дж. Локком;
- б) Ж-Ж. Руссо;
- в) Ш. Л. Монтеск'є;
- г) А. Дайсі.

II РІВЕНЬ СКЛАДНОСТІ

1. Зміст якого принципу теоретичної моделі соціальної держави розкриває таке судження: «.. соціальні послуги держави максимальним чином повинні орієнтуватися на основні цінності суспільного ладу, тобто на захист людської гідності, на свободу особистості і моральну відповідальність»?

- а) систематизованого узгодження соціальних послуг;
- б) загального блага;
- в) солідарності;
- г) субсидіарності.

2. Кому з мислителів належить таке судження про правовий державний устрій (правову державу): «об'єднання багатьох людей, які підкоряються правовим законам»?

- а) Г. Гегелю;
- б) К. Велькеру;
- в) Р.ф. Молю;
- г) І. Канту.

3. Хто з мислителів античності є автором такого твердження: «там, де відсутня влада закону, немає місця і формі державного устрою. Закон повинен володарювати над усіма»?

- а) Платон;
- б) Аристотель;
- в) Цицерон.
- г) Сократ.

4. Хто з мислителів античності пророкував близьку загибель тієї держави, в якій закон немає сили і перебуває під чияюсь владою і, навпаки, обіцяв усі блага, які тільки можуть дарувати Боги тій державі, і якій закон володарював над правителями, а вони були його рабами?

- а) Платон;
- б) Аристотель;
- в) Цицерон.
- г) Сократ.

5. Ким із представників національної правової доктрини обґрунтована концепція верховенства права?

- а) А. Колодієм;
- б) О. Скакун;
- в) С. Головатим.
- г) П. Рабіновичем.

6. Хто з представників національної правової доктрини принцип верховенства права зводить до таким гетерогенних підпринципів (вимог, які дають повне уявлення про зміст принципу верховенства права, відносячи до них такі:

- природні, невід'ємні та невідчужувані права і свободи людини;
- принцип поділу влади;
- обмеження дискреційних повноважень державних органів;
- верховенство Конституції;
- принцип правової визначеності;
- принцип пропорційності;
- принцип правової безпеки і захисту довіри;
- незалежність суду і судді ?

- а) О. Скрипнюк;
- б) С. Головатий;
- в) А. Колодій;
- г) М. Козюбра.

7. Хто з представників національної правової доктрини принцип верховенства права зводить до таких теоретичних положень:

- 1) заперечення свавільної влади;
- 2) рівність перед законом;
- 3) вираження того факту, що конституційне право є не джерелом прав людини, а їхнім наслідком
- 4) прояви через основоположні права і свободи людини й інші окремі інститути права?

- а) О. Скрипнюк;
- б) С. Головатий;
- в) А. Колодій;
- г) М. Козюбра.

8. Яка складова верховенства права являє собою вимогу прогнозованості, остаточності та виконуваності судових рішень?

- а) пропорційності;
- б) незалежності суду і судді;
- в) невід'ємності та невідчужуваності природних прав і свобод людини;
- г) правової визначеності.

9. Який із наведених принципів теоретичної моделі правової держави у разі його практичної реалізації унеможливиє узурпацію влади органом державної влади або ж посадовою особою?

- а) верховенства права;
- б) поділу державної влади;
- в) реальності прав і свобод та законних інтересів людини і громадянина;
- г) взаємної відповідальності особи і держави.

10. Хто з мислителів правову державу характеризує як новий етап розвитку державності, що ґрунтується на принципах права; як результат реформування правових, політичних, економічних інститутів та реальної зміни характеру взаємовідносин між особою, суспільством і державою:

- а) І. Кант;
- б) Ж. -Ж. Руссо;
- в) Р.ф. Моль;
- г) Г. Гегель.

11. Хто з античних філософів убачав коріння розумного суспільства в ідеї античного полісу, важливими рисами якого були виборність і підзвітність магістратури, строки повноважень, свобода слова, невтручання влади у приватні справи, рівність усіх перед законом?

- а) Платон;
- б) Аристотель;
- в) Сократ;
- г) Цицерон.

12. Хто з античних філософів уважав, що розум і дар мови, взаємне спілкування, обговорення та прийняття рішень об'єднують людей у «природне суспільство»?

- а) Платон;
- б) Аристотель;
- в) Сократ ;
- г) Цицерон;

13. Хто з мислителів громадянське суспільство розглядав як царство цілей, етичну державу?

- а) І. Кант;
- б) Г. Гегель;
- в) Б. Спіноза ;
- г) Г. Гроцій.

14. Хто з мислителів перехід від «природного стану» – до громадянського суспільства вбачав у зосередженні влади в руках міфічної людини – Левіафана:

- А) Томас Гоббс;
- Б) Ж.-Ж. Руссо;
- В) Ш.Л. Монтеск'є;
- Г) Б. Спіноза.

15. На яких аспектах акцентував увагу Конституційний Суд України у своєму рішенні № 1-33/2004 від 2 листопада 2004 р (справа про призначення судом більш м'якого покарання), даючи офіційне тлумачення принципу верховенство права?

а) пануванні права в суспільстві; втіленні його у правотворчу та правозастосовну діяльність, зокрема у закони, які за своїм змістом мають бути проникнуті передусім ідеями соціальної справедливості, свободи, рівності тощо; праві, що не обмежується лише законодавством як однією з його форм, а включає й інші соціальні регулятори, зокрема норми моралі, традиції, звичаї тощо, які легітимовані суспільством і зумовлені історично досягнутим культурним рівнем суспільства;

б) пануванні права в суспільстві; верховенстві закону, що має вищу юридичну силу; праві, що не обмежується лише законодавством як однією з його форм, а включає й інші соціальні регулятори, зокрема норми моралі, традиції, звичаї тощо, які легітимовані суспільством і зумовлені історично досягнутим культурним рівнем суспільства;

в) пануванні права в суспільстві; рівності усіх перед законом; праві, що не обмежується лише законодавством як однією з його форм, а включає й інші соціальні регулятори, зокрема норми моралі, традиції, звичаї тощо, які легітимовані суспільством і зумовлені історично досягнутим культурним рівнем суспільства;

г) пануванні права в суспільстві; легітимності і демократичному характері влади; праві, що не обмежується лише законодавством як однією з його форм, а включає й інші соціальні регулятори, зокрема норми моралі, традиції, звичаї тощо, які легітимовані суспільством і зумовлені історично досягнутим культурним рівнем суспільства;

Навчальне видання

**В.О. Боняк, І.А. Сердюк,
Ю.В. Христова, І.С. Лантух**

**ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА.
ЗБІРНИК ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ
(Частина І)**

Навчально-методичний посібник

Підп. до друку 24.12.2019 р. Формат 60x84/16. Гарнітура – Times. Друк трафаретний (RISO). Папір офісний. Ум.-друк. арк. 3,75. Тираж 50 прим.

Надруковано у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ
49000, м. Дніпро, просп. Гагаріна, 26, т. (056) 370-96-59
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6054 від 28.02.2018